

50205208 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศึกษา

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์/เชียงใหม่/สยาม/พม่า

วลีค้นคว้า : ความสัมพันธ์ระหว่างเชียงใหม่-สยาม-พม่า พ.ศ.2325-2413. อาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ. 231 หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเชียงใหม่-สยาม-พม่า พ.ศ.2325-2413 มี
วัตถุประสงค์ต้องการศึกษาความสำคัญของนครเชียงใหม่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชียงใหม่-
สยาม-พม่า ระหว่าง พ.ศ.2325-2368 และการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างเชียงใหม่-สยาม-
พม่า ระหว่าง พ.ศ.2368-2413 ผลการศึกษาพบว่านครเชียงใหม่มีความสำคัญด้วยปัจจัยต่างๆ
อันส่งผลให้ทั้งสยามและพม่าต่างต้องการช่วงชิงไปเป็นประเทศราชของตน ความสัมพันธ์ระหว่าง
เชียงใหม่-สยาม-พม่า พ.ศ.2325-2368 ส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์เชิงสงคราม เพราะแม้เชียงใหม่
จะเข้าเป็นประเทศราชของสยามแล้ว แต่พม่าก็ยังต้องการช่วงชิงเชียงใหม่กลับคืนไป นอกจากนี้
เชียงใหม่ยังต้องเข้าสู่สงครามเพราะสยามกับพม่าทำสงครามกันอีกด้วย ส่วนการเปลี่ยนแปลง
ความสัมพันธ์ระหว่างเชียงใหม่-สยาม-พม่า ระหว่าง พ.ศ.2368-2413 เกิดขึ้นเนื่องจากอังกฤษเข้า
มามีบทบาทในพม่า ทำให้สยามต้องเข้าแทรกแซงความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษกับเชียงใหม่ และ
ส่งผลให้เชียงใหม่กลายเป็นส่วนหนึ่งของประเทศสยามในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว

ภาควิชาประวัติศาสตร์   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร   ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

50205208 : MAJOR : (HISTORICAL STUDIES)

KEY WORD : THE RELATIONS /CHIANG MAI/SIAM /BURMA

WASIN TABWONG : THE RELATIONS OF CHIANG MAI, SIAM AND BURMA FROM 1782-1870 A.D.. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.WARANGKANA NIBHATSUKIT, Ph.D. 231 pp.

The thesis entitled "THE RELATIONS OF CHIANG MAI, SIAM AND BURMA FROM 1782-1870 A.D." aimed to study the importance of Chiang Mai from the beginning, the relationship among Chiang Mai, Siam and Burma during 1782-1870 A.D., and to examine the changes in relationships among them during the year 1782-1825 A.D. The results showed that there were significant factors which encouraged both Siam and Burma to colonize Chiang Mai. It was also found that after Chiang Mai had been colonized by Siam, the relationship between Siam and Burma was often appeared in the form of war. In such case, Burma acted as the invader while Siam's role was obviously the defender. A part from that, the relationships among the three nations during the year 1825-1870 A.D. was changed due to the British domination and influence in Burma and tried to directly trade with Chiang Mai so Siam as the King of kings had to interfere in the affairs between British and Chiang Mai. Finally, these caused one of the most important events that Siam annexed *Lanna* and Chiang Mai in the reign of King Chulalongkorn.

Department of History   Graduate School, Silpakorn University   Academic Year 2011

Student's signature .....

Thesis Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยสำนึกในกรุณาธิคุณของบรรพบุรุษที่ทรงพระคุณอย่างสูงในสยาม และพม่า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ ชี้แนะให้แก้ไขข้อบกพร่องของการนำเสนอ ติดตามความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์ ตลอดจนอดทนกับลูกศิษย์คนนี้เสมอมา ข้าพเจ้าขอโน้มรำลึกในความเมตตาเหล่านี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปิยนาด บุนนาค กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาชี้ให้เห็นข้อบกพร่องพร้อมทั้งมอบคำแนะนำในการแก้ไข และกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ ทาสุนทร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อคิดและคำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกท่านที่เมตตาเสมอมา ขอคารวะจากใจแต่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร ภูวงศ์พันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป ทุกครั้งที่ต้องการคำแนะนำข้าพเจ้ามักจะได้รับคำแนะนำและกำลังใจเสมอ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูลีพร วิรุณหะ และ รองศาสตราจารย์ ยงยุทธ ชูแว่น ที่กรุณาชี้แนะวิธีการนำเสนอและการวิเคราะห์ตั้งแต่เริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์

ขอโน้มคารวะปูชนียอาจารย์ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ผู้กรุณาให้ข้อมูลความหมายคำศัพท์ล้านนาโบราณ และกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร ผู้ประสานความรู้ประวัติศาสตร์ล้านนาจากยุคราชวงศ์มังรายจนกระทั่งยุคเจ้าเจ็ดตน ตลอดจนให้ข้อมูลและแนะนำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของนครเชียงใหม่กับต่างชาติ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ให้ความรู้สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรีแก่ข้าพเจ้า ขอกราบ “แม่ครู” ทั้งสองท่าน อาจารย์อารี กลิ่นกลิ่นหอม และ รองศาสตราจารย์สุรีย์ พงศ์จันทร์ ผู้ให้ความเมตตาและสนับสนุนข้าพเจ้าทุกๆ ด้าน ตลอด 11 ปีที่ผ่านมา ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สถาปนาวรรณนะ ทั้งนี้ขอขอบพระคุณคำแนะนำและความห่วงใยจาก อาจารย์ราม วัชรประดิษฐ์ และ อาจารย์อุดมพร ธีระวิระยะกุล โอกาสนี้ขอกราบดวงวิญญาณ รองศาสตราจารย์เฉลิม พงศ์อาจารย์ ผู้ปลูกฝังรากฐานความรู้และความรักประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ คุณวรรณศิริ ศรีวรานบุญย์ บรรณาธิการบริหารนิตยสารไฮคลาส ที่อนุญาตให้ศึกษาต่อควบคู่กับทำงานที่รัก ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสรวิชัย